

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	<u>954-01-17</u>
Дата	<u>27</u> <u>03</u> 201 <u>9</u> г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

0959
[Signature]

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за допълнение на Кодекса за социално осигуряване с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРОЕКТ

ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

(обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 45 от 2011 г.; изм., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г., бр. 62, 95, 98 и 105 от 2016 г., бр. 62, 92, 99 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм., бр. 17, 30 и 46 от 2018 г.; доп., бр. 53 от 2018 г., изм., бр. 64 от 2018 г., доп., бр. 77 от 2018 г., изм. и доп., бр. 102 от 2018 г., изм., бр. 105 от 2018 г., изм. и доп., бр. 12 от 2019 г.)

Параграф единствен. В преходните и заключителните разпоредби се създава § 22ц:

„§ 22ц. (1) До 1 януари 2023 г. едновременно с подаването на заявление за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност, с начална дата след 31 декември 2018 г., лицето има право да избере размерът на пенсията му да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по реда на чл. 70, ал. 4 – 7, ал. 10, т. 1 и ал. 11. В тези случаи към заявлението задължително се прилагат документи за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски за 3 последователни години от последните 15 години осигурителен стаж по избор на пенсионера преди 1 януари 1997 г., и за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски за осигурителния стаж след тази дата до 31 декември 1999 г. включително. Когато за времето след 31 декември 1996 г. или за част от него не са представени документи за брутно трудово възнаграждение или доход, върху които са внесени осигурителни вноски, се ползват данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО.

(2) В шестмесечен срок от влизането в сила на този закон, лицата с подадени заявления за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност, с начална дата след 31 декември 2018 г., както и тези на които е отпусната такава пенсия до влизането в сила на този закон, могат да упражнят еднократно правото си на избор по ал. 1, като в тези случаи пенсията се отпуска в новия размер от същата начална дата.“

ВНОСИТЕЛИ

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

От 1 януари 2019 г. са в сила промени в Кодекса за социално осигуряване (КСО), свързани с начина за определяне на индивидуалния коефициент във формулата за изчисляване размера на пенсиите за трудова дейност. На основание действащата разпоредба на чл. 70, ал. 8 от КСО, за пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за периодите след 31 декември 1999 г. до датата на отпускане на пенсията, но за период, не по-малък от 36 месеца. Когато осигурителният доход на лицето след 31 декември 1999 г. е за период, по-малък от 36 месеца, за недостигащия период се взема предвид и последният му осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. по ред, определен с Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. Когато лицето няма осигурителен доход преди 1 януари 2000 г. или доходът му преди тази дата е за период, по-малък от необходимия за допълване до 36 месеца, индивидуалният коефициент се изчислява от наличния доход независимо от продължителността на периода, за който се отнася. Когато лицето няма осигурителен доход след 31 декември 1999 г. индивидуалният коефициент се изчислява от последния му осигурителен доход за 36 месеца до тази дата или от наличния му доход, когато доходът е за по-малък период.

На това основание в осигурителния доход, от който се изчисляват „новите“ пенсии за трудова дейност не се включва осигурителният доход за период от три последователни, избрани от лицето години от последните 15 години осигурителен стаж до 1 януари 1997 г., както и осигурителният доход в периода 01.01.1997 г.-31.12.1999 г.

Безспорно тази промяна облекчава значително процеса по опускане на пенсиите както за лицата, които няма да е необходимо да се снабдяват с удостоверения за осигурителен доход, така и за осигурителната институция, която ще използва наличната информация за осигурителния доход на лицата в Регистъра на осигурените лица. Това от своя страна ограничава значително и възможностите за злоупотреби, за които в последните години неведнъж сме били информирани.

Важно е обаче да бъде отчетено обстоятелството, че все още при много хора, които се пенсионират в момента, преобладаващият осигурителен стаж и съответния осигурителен доход са придобити преди 2000 г. Част от тях в този период са получавали високи трудови възнаграждения, върху които реално са били осигурявани, а впоследствие, в края на трудовата си кариера, поради различни причини, вкл. и да могат да натрупат необходимия осигурителен стаж за пенсиониране, са приемали по-нископлатена работа. Така прилагането на новите разпоредби за изчисляването на пенсиите с начална дата след 31.12.2018 г. е по-неблагоприятно за тези лица, които

независимо от реалния си осигурителен принос, не могат да черпят съответните осигурителни права.

В тази връзка, с цел създаване на максимална защита на осигурителните права на лицата и при отчитане значимостта на правото на избор за тях, с настоящия законопроект се предлага промяна в КСО. С разпоредбата на § 22ц от преходните и заключителните разпоредби на кодекса се създава възможност за лицата, при подаване на заявление за отпускане на пенсия, свързана с трудова дейност с начална дата след 31 декември 2018 г., да изберат размерът на пенсията им да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по „стария“ ред, т.е. с включване на дохода за трите най-благоприятни години преди 1997 г. и на целия доход от 01.01.1997 г. до пенсионирането им.

За да не се допусне неравнопоставеност по отношение на лицата, които до влизане в сила на предложената промяна вече са подали заявления за опускане на пенсия за трудова дейност с начална дата след 31 декември 2018 г. или имат опусната такава, се предлага ал. 2 в § 22ц. На основание на тази разпоредба, в шестмесечен срок от влизането в сила на настоящия закон те могат да упражнят еднократно правото си на избор, като в тези случаи пенсията се отпуска в новия размер от същата начална дата.

Предлага се възможността за лицата да избират размерът на пенсията им да бъде определен с индивидуален коефициент, изчислен по „старата“ методика, да се прилага до 2023 г., когато се очаква делът на хората, за които изчисляването на индивидуалния коефициент по „стария“ ред е по-благоприятно, да намалее значително.

ВНОСИТЕЛИ

Предварителна оценка на въздействието на Законопроекта за допълнение на Кодекса за социално осигуряване

I. Основания на законодателната инициатива

От 1 януари 2019 г. са в сила промени в Кодекса за социално осигуряване, свързани с начина за определяне на индивидуалния коефициент във формулата за изчисляване размера на пенсиите за трудова дейност. В осигурителния доход, от който се изчисляват пенсиите за трудова дейност, не се включва осигурителният доход за период от три последователни, избрани от лицето години от последните 15 години осигурителен стаж до 1 януари 1997 г., както и осигурителният доход за периода 1997 г.- 1999 г., което беше възможно до края на 2018 г. Това по същество е нова методика за изчисляване на индивидуалния коефициент при определяне на размера на пенсиите за трудова дейност, която принципно се различава от прилаганата до този момент.

Преобладаващата част от лицата, които се пенсионират в момента, са с придобит осигурителен стаж и осигурителен доход преди 2000 г. Част от тях през този период са получавали високи трудови възнаграждения, върху които реално са били осигурявани, а в края на трудовата си кариера, поради различни причини, са извършвали по-ниско платена дейност. Поради това новите разпоредби за изчисляването на пенсиите с начална дата след 31 декември 2018 г. са по-неблагоприятни за тези лица. В тази връзка се налага да се създаде правна възможност те да могат да избират по коя от двете методики да бъде определен техният индивидуален коефициент при изчисляване на размера на пенсията им. За да не се допусне неравнопоставеност по отношение на лицата, същата възможност за избор е необходимо да бъде предвидена и за лицата, които вече са подали заявление след 31 декември 2018 г. и за тези - с отпуснати трудови пенсии в същия период.

II. Заинтересовани групи

Заинтересованите групи са:

- лицата, които подават заявление за отпускане на пенсия за трудова дейност, с начална дата след 31 декември 2018 г.;
- лицата, които вече са подали заявление за отпускане на пенсия за трудова дейност след 31 декември 2018 г.;
- лицата с отпуснати трудови пенсии с начална дата след 31 декември 2018 г.

III. Анализ на разходи и ползи

Приемането на допълненията в Кодекса за социално осигуряване ще има положителен ефект за всички заинтересовани групи. Лицата ще имат право на избор,

което ще гарантира в максимална степен справедливост и защита на техните осигурителни права - няма да има ощетени или с отнети осигурителни права лица.

Ефектът върху разходите за пенсии по бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г. ще бъде 13 673,6 хил. лв. (ръст от 0,1%) допълнителен разход.

Приемането на законопроекта ще осигури максимална защита на осигурителните права на лицата, поради което ползите от приемането му са по-големи от необходимите допълнителни разходи.

IV. Административна тежест и структурни промени

Приемането и изпълнението на проекта на Закон за допълнение на Кодекса за социално осигуряване не налага административни промени или въвеждане на регулаторни режими.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Приемането на проекта на Закон за допълнение на Кодекса за социално осигуряване не налага промени в други нормативни актове.

ВНОСИТЕЛЪ